ÖĞREN · 4. Sınıf · Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

Haklar ve Sorumluluklar

Kişisel haklar, mahremiyet, Allah'a ve insanlara karşı sorumluluklarımız, Rabbena duaları

Bu ünitede neler öğreneceğiz?

- ✓ Kişisel haklarımızı ve haklara saygıyı
- ✓ Mahremiyetin ne olduğunu ve nasıl korunacağını
- ✓ Allah'a karşı iman ve ibadet sorumluluklarımızı
- ✓ Ailemize, akrabalarımıza, komşularımıza ve topluma karşı sorumluluklarımızı
- ✓ Rabbena dualarını ve anlamlarını

👨‍👩‍👧 **Büyüklerimize not:** Evde kapalı kapıyı çalarak girmeyi, başkasının eşyasını izin alarak kullanmayı birlikte alışkanlık hâline getirin. Çocuğunuza bedeninin kendisine ait olduğunu, rahatsız olduğu her durumu size ya da öğretmenine anlatabileceğini sakin bir dille hatırlatın. Rabbena dualarının doğru okunuşu için Diyanet İşleri Başkanlığının ses kayıtlarını dinleyin.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

Kişisel Haklar ve Haklara Saygı

Bir kişinin sahip olduğu, kimsenin elinden alamayacağı şeylere **hak** denir. Her insan doğuştan bazı haklara sahiptir. Bu haklar birbirine bağlıdır: Örneğin sağlığı korunmayan bir çocuk eğitim hakkını da kullanamaz.

Peygamberimiz (sav) Veda Hutbesinde "Canlarınız, mallarınız ve namuslarınız birbirinize karşı dokunulmazdır." buyurmuştur (Buhari, İlim, 9). Yani herkesin yaşama, mülkiyet ve onur hakkı korunmalıdır.

Kişisel Haklarımız

Yaşama hakkı
Hayatımız korunur.

Sağlık hakkı
Tedavi olur, sağlıklı yaşarız.

Eğitim hakkı
Okula gider, öğreniriz.

Oyun ve dinlenme hakkı
Oynar, dinleniriz.

Düşünceyi söyleme hakkı
Fikrimizi saygıyla söyleriz.

İnanç ve ibadet hakkı
İnancımızı özgürce yaşarız.

Mülkiyet hakkı
Eşyalarımız bize aittir.

Özel hayat hakkı
Mahremiyetimiz korunur.

"Müslüman, elinden ve dilinden insanların güvende olduğu kimsedir." (Buhari, İman, 4)

Haydi deneyelim — Hangi hak? Daire içine al.

Okula gitmek
eğitim hakkı | oyun hakkı

Hastaneye gitmek
sağlık hakkı | mülkiyet hakkı

Teneffüste oynamak
oyun hakkı | sağlık hakkı

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

🤝 Haklara Saygı

Haklara saygılı davranış

- ✓ Arkadaşımın eşyasını izin alarak kullanırım.
- ✓ Sözünü kesmeden fikrini dinlerim.
- ✓ Oyunda herkese sıra veririm.
- ✓ Dinlenen birini rahatsız etmem.

Hakka saygısızlık

- ✓ Başkasının eşyasını izinsiz almak
- ✓ Alay ederek konuşmak
- ✓ Birini oyundan dışlamak
- ✓ Ödünç aldığını geri vermemek

💡 **Biliyor musun?** Başkalarının hakkına **kul hakkı** denir. İzinsiz alınan bir silgi bile kul hakkıdır. Kul hakkını ancak hakkın sahibi helal edebilir; bu yüzden aldığımızı geri verir, özür dileriz.

🔒 Mahremiyet

Bir kişinin başkalarının bilmesini, görmesini ya da dokunmasını istemediği özel alanına **mahremiyet** denir. Odamız, günlüğümüz, bedenimiz, şifremiz, fotoğraflarımız ve kişisel bilgilerimiz mahremiyetimize girer.

Kur'an-ı Kerim'de "Ey iman edenler! Kendi evlerinizden başka evlere, izin alıp ev halkına selam vermeden girmeyin." (Nûr suresi, 27. ayet) ve "Birbirinizin kusurlarını araştırmayın." (Hucurât suresi, 12. ayet) buyrulur.

✏️ Haydi deneyelim — Oku ve doğru cevabı daire içine al.

Kapalı odaya girerken?

kapıyı çalarım **hemen girerim**

Şifremi yabancıya?

söylemem **söylerim**

Bir durum beni rahatsız ederse?

"Hayır!" derim **susarım**

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

🚪 Mahremiyete Saygı

🚪
Kapıyı çalarım
Kapalı bir odaya kapıyı çalıp izin alarak girerim.

📔
Okumam
Başkasının günlüğünü ya da mesajlarını okumam.

📸
İzin isterim
Birinin fotoğrafını izni olmadan çekmez, paylaşmam.

🔑
Şifremi saklarım
Şifremi ve adresimi yabancılarla paylaşmam.

🤫
Sır saklarım
Bana güvenilerek anlatılanı herkese yaymam.

👀
Merak etmem
Beni ilgilendirmeyen konuları araştırmam.

🕌 Peygamberimizin İzin İsteme Âdabı

🚪	**Kapının yanında durmak**	Bir eve gittiğinde kapının tam karşısında değil, yan tarafında dururdu.
👋	**Selam ve izin**	Selam verir, içeri girmek için izin isterdi.
3️⃣	**Üç kez izin istemek**	"İzin istemek üç defadır. İzin verilirse girersin, verilmezse dönersin." (Buhari, İsti'zan, 13)
🌙	**Aile içinde izin**	Kur'an'da çocukların sabah namazından önce, öğle dinlenmesinde ve yatsıdan sonra anne babasının odasına izinle girmesi öğütlenir (Nûr, 58).

✏️ Haydi deneyelim — Hangi hak? Daire içine al.

🎒
Çantam bana ait
mülkiyet hakkı · eğitim hakkı

💬
Fikrimi söylemek
düşünceyi söyleme hakkı · dinlenme hakkı

🔒
Günlüğümü kimse okuyamaz
özel hayat hakkı · oyun hakkı

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

🛡️ Bedenim Bana Aittir

Bir durum beni rahatsız ederse

- ✓ Yüksek sesle "Hayır!" derim.
- ✓ Hemen oradan uzaklaşırım.
- ✓ Kötü bir sırrı saklamam.

Güvendiğim bir büyüğe anlatırım

- ✓ Annem, babam ya da öğretmenim gibi güvendiğim büyüklere anlatırım.
- ✓ Dinlemezlerse başka bir büyüğe yine anlatırım.
- ✓ Anlatmak doğru olandır; suçlu ben değilim.

🔒 "Kişinin kendisini ilgilendirmeyen şeyi terk etmesi, onun Müslümanlığının güzelliğindendir."
(Tirmizi, Zühd, 11)

🤲 Allah'a Karşı Sorumluluklarım

Yapmamız gereken görevlere **sorumluluk** denir. Bizi yaratan, seven ve sayısız nimet veren Allah'a karşı da sorumluluklarımız vardır. Bu sorumluluklar **iman** ve **ibadet** olarak ikiye ayrılır.

İman kalpte olan inançtır; ibadet ise bu inancın davranışlara yansımasıdır. İman ibadetle güçlenir, ibadet de imanla anlam kazanır. Asr suresinde "Ancak iman edip salih amel işleyenler, birbirlerine hakkı ve sabrı tavsiye edenler kurtuluştadır." buyrulur (Asr, 3).

🎨 Resim köşesi — Kapıyı çalarak izin isteyen bir çocuk çiz.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

🕌 İman ve İbadet Sorumluluklarımız

❤️

İman sorumluluklarım

- ✓ Allah'ın varlığına ve birliğine inanmak
- ✓ Meleklere, kitaplara, peygamberlere inanmak
- ✓ Ahirete ve kadere inanmak
- ✓ Allah'ı sevmek ve O'na güvenmek

🤲

İbadet sorumluluklarım

- ✓ Namaz kılmak
- ✓ Ramazan'da oruç tutmak
- ✓ Zekât vermek, hacca gitmek (gücü yetenler)
- ✓ Dua etmek, Kur'an okumak, şükretmek

💡 **Biliyor musun?** Namaz, oruç gibi ibadetler ergenlik çağına gelince farz olur. Çocukken ailemizle birlikte namaz kılmaya, orucu denemeye başlamak bu ibadetleri sevmemize ve alışkanlık edinmemize yardımcı olur.

🏡 İnsanlara Karşı Sorumluluklarım

Ailemize, akrabalarımıza, komşularımıza, arkadaşlarımıza ve topluma karşı da sorumluluklarımız vardır. Kur'an-ı Kerim'de Allah'a ibadetten hemen sonra anne babaya iyilik emredilir ve onlara "öf" bile denmemesi öğütlenir (İsrâ suresi, 23. ayet). Peygamberimiz de "Komşusu açken tok yatan kimse (gerçek) mümin değildir." buyurmuştur (Buhari, el-Edebü'l-müfred, 112).

✏️ Haydi deneyelim — Oku ve doğru cevabı daire içine al.

🤲

"Rabbena" ne demek?

Rabbimiz | **kardeşimiz**

🕌

Namaz ne tür bir sorumluluk?

ibadet | **eğlence**

👴

Akrabalarımızı?

ziyaret ederiz | **unuturuz**

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

🗂️ Sorumluluklarımızı Sınıflandıralım

Aileme karşı
Anne babama saygı, kardeşlerime sevgi, ev işlerine yardım

Akrabalarıma karşı
Ziyaret etmek, bayramlaşmak, hâl hatır sormak

Komşularıma karşı
Selam vermek, rahatsız etmemek, ihtiyacında yardım etmek

Arkadaşlarıma karşı
Doğru sözlü olmak, paylaşmak, kırıcı olmamak

Okuluma karşı
Öğretmenime saygı, okul eşyalarını korumak

Topluma karşı
Kurallara uymak, ortak alanları temiz tutmak, yaşlılara ve engellilere yardım

🤲 Bir Dua Öğreniyorum: Rabbena Duaları

"Rabbena" **Rabbimiz** demektir. Rabbena duaları Kur'an-ı Kerim'deki ayetlerden alınmıştır. Bu dualarda hem dünyamız hem ahiretimiz için iyilik ister; kendimiz, anne babamız ve bütün müminler için bağışlanma dileriz.

🎨 Resim köşesi — Haklarından birini anlatan bir resim çiz.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

🤲 Rabbenâ Âtinâ Duası

Okunuşu

Rabbenâ âtinâ fid'dünyâ haseneten
ve fil'âhireti haseneten
ve kınâ azâbennâr.

Anlamı

Rabbimiz! Bize dünyada iyilik ver, ahirette de iyilik ver ve bizi cehennem azabından koru. (Bakara suresi, 201. ayet)

Nerede okunur? Namazın son oturuşunda Salli ve Barik dualarından sonra okunur.

👨‍👩‍👧 Rabbenağfirlî Duası

Okunuşu

Rabbenağfirlî ve li-vâlideyye
ve lil-mü'minîne
yevme yekûmü'l-hisâb.

Anlamı

Rabbimiz! Hesap gününde beni, anne babamı ve bütün müminleri bağışla. (İbrahim suresi, 41. ayet)

Nerede okunur? Rabbenâ âtinâ duasından sonra okunur.

💬 Rabbena Dualarının Mesajları

Rabbenâ âtinâ duasında

- ✓ Dünyada iyilik ve güzellik isteriz.
- ✓ Ahirette de iyilik isteriz.
- ✓ Kötülüklerden korunmayı dileriz.

Rabbenağfirlî duasında

- ✓ Kendimiz için bağışlanma dileriz.
- ✓ Anne babamızı da duamıza katarız.
- ✓ Bütün müminler için dua ederiz.

🎧 **Dinleyelim:** Duaları ve sureleri doğru telaffuzla öğrenmek için Diyanet İşleri Başkanlığının internet sitelerindeki ses kayıtlarını dinleyin; öğretmeninizle birlikte sesli okuyun.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026